

ENTRE**COMP**EDU

Module 5: Professioneel Leren en Ontwikkeling

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EntreCompEdu is co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Inhoud

Module 5

Module Summary.....	3
5.1 Impact evalueren.....	5
5.2 Door onderzoek geïnformeerde en op bewijs gebaseerde praktijk.....	13
5.3 Ondernemende netwerken bouwen en onderhouden.....	21
CONGRATULATIONS!	27

Module Summary

Professional learning and development	
Aims	To highlight the importance of professional learning and development in entrepreneurial education
Description	This module describes the role of professional learning and development in supporting educators' own entrepreneurial competences. It highlights the importance of self-evaluation, the use of research and other evidence, as well as building professional networks. The module is informed by the principles of deliberate practice and critical reflection, while offering practical examples of how these can support professional learning.
Intended learning outcomes	By the end of this module you should: <ul style="list-style-type: none"> • identify opportunities for professional learning and development in entrepreneurial education • evaluate and critically reflect upon the impact of your teaching of entrepreneurial competences • apply research tools and strategies in entrepreneurial education contexts
Main learning methods	<ul style="list-style-type: none"> • Guided reading • Video observations • Creative exercises • Self-directed activities • Reflecting on personal experience
Content	5.1 Evaluating impact 5.2 Research-informed and evidence-based practice 5.3 Building and sustaining entrepreneurial networks
Assessment	Self-assessment exercises Group reflection Personal reflection
Indicative time	5 hours

Introduction to the module

Watch the video introduction to EntreCompEdu module 5 – Professional learning and development

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=rL-PUPBwKoY>

5.1 Impact evalueren

Evaluatie is het proces van de waarde van iets bepalen op een systematische manier.¹ Dit is belangrijk want het zorgt ervoor dat je geïnformeerd beslissingen neemt, debat stimuleert en bijdraagt tot vooruitgang in programmaontwerp, lesgeven en leerervaringen. Accurate, eerlijke zelfevaluatie die gebaseerd is op bewijzen, is essentieel voor individuele en schoolbrede vooruitgang. De voorbije jaren is er veel gezegd over het evalueren door lesgevers van de impact die hun lesgeven heeft op het leren van de leerlingen. John Hattie, bijvoorbeeld, stelt dat de evaluatie van "processen, producten, mensen en programma's een inherent deel zou moeten zijn van alle scholen."² En dus, hoe meten we de impact van ons lesgeven bij ondernemerschapvaardigheden?

Het startpunt zou kunnen zijn hoe je ondernemerschapsonderwijs ziet, besproken in Module 1. De mate waarin jij gelooft in de waarde van ondernemerschapsonderwijs en de mogelijkheden om succesvol te zijn (zelf-efficiëntie) spelen een hoofdrol in leerlingen hun leerervaringen.³ Daarom is het een nuttige oefening om een zelfevaluatie te doen die je onderliggende attitudes, overtuigingen en waarden duidelijk maakt (zie taak 5.1).

Wat echt van belang is, is wat Hattie collectieve lerarenefficiëntie noemt, een gedeeld geloof in de mogelijkheid om leerlingen positief te beïnvloeden. Je zou kunnen opwerpen dat dit vooral belangrijk is op gebieden zoals ondernemerschapsonderwijs waar veel leerkrachten een gebrek hebben aan kennis, vertrouwen en ervaring.

---

¹ OECD (2008) OECD Framework for the Evaluation of SME and Entrepreneurship Policies and Programmes, OECD

² Hattie, J. (2012) Visible Learning for Teachers, Routledge, p.141. There are lots of websites providing advice to teachers on evaluating the impact of their teaching. For example, see <https://www.education.vic.gov.au/school/teachers/teachingresources/practice/improve/Pages/evaluateimpactteaching.aspx>

³ Zie bijvoorbeeld, Zaidatol Akmaliah Lope Pihie and Afsaneh Bagheri, 'Teachers' and Students' Entrepreneurial Self-efficacy: Implication for Effective Teaching Practices', *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 29, 1071–1080; see also Ying Guo et al., (2012) 'The effects of teacher qualification, teacher self-efficacy, and classroom practices on fifth graders' literacy outcomes' by *The Elementary School Journal*, 113(1);

En toch is vertrouwen alleen niet voldoende. Leerkrachten kunnen niet iemand aanleren om ondernemend te zijn zonder dat zelf te zijn. En, wat Hattie betreft, is het worden van evaluatoren van hun lesgeven voor leerkrachten het belangrijkste en betekent dit een bepaalde "mentale ingesteldheid" aannemen.⁴ Samen, vormen deze acht mentale ingesteldheden een uitgebreide benadering van lesgeven en leren en zijn ze een nuttig referentiepunt om te starten met reflecteren over jouw visie op ondernemerschapsonderwijs en hoe je je lesgeven zou evalueren (Tabel 5.1).⁵

---

⁴ Hattie, J. (2012) Visible Learning for Teachers, Routledge, pp.182-189.

⁵ Not everyone agrees with Hattie. His sixth mind frame suggests that teachers should refrain from encouraging students to do their best, which goes against the notion of 'personal bests'. One writer argues: 'teachers [should] embrace the challenge to achieve a personal best every day, in every class, for every student.' Knight, J. (2012) 'Personal Bests' in High Impact Instruction, Corwin, p.2. However, Hattie's general argument, based on substantial evidence, is a strong one.

Ingesteldheid	Aanzetten om in overweging te nemen en voorbeelden	EntreCompEdu referentie	EntreComp link
Zien dat de hoofdtak van lesgeven het evalueren van het effect van je lesgeven op de leerlingen hun leren en prestaties is.	Hoe weet ik echt of leerlingen ondernemerscompetenties aan het ontwikkelen zijn bv. productief zijn tijdens groepswork?	3.5. Productief samenwerken met anderen aanmoedigen	3.4. Samenwerken
Geloven dat succes van leerlingen zich reflecteert op hun lesgeven.	Hoe kan ik leerlingen aanmoedigen om onafhankelijker, verantwoordelijk en zelfbewust te zijn? Tot op welk hoogte promoot ik zelfhulp-strategieën en zet ik leerlingen in om anderen les te geven?	3.4. Bouwen aan zelfbewustzijn, eigenwaarde en zelfvertrouwen om het leren te ondersteunen	2.1. Zelfbewustzijn en zelfefficiëntie
Meer over leren praten dan over lesgeven.	Wat weet ik over wat leerlingen leren? Geef ik leerlingen mogelijkheden om zich ondernemend te gedragen over de leerplannen heen?	1.3 Begrijpen hoe leerlingen ondernemerscompetenties ontwikkelen	1.3. Visie
Evaluatie zien als feedback op hun lesgeven.	Welke lessen heb ik goed gegeven en welke niet? Maak ik ondernemende leerdoelstellingen en succescriteria duidelijk zodat leerlingen het "waarom", "wat" en "hoe" van de lessen begrijpen?	4.2. Feedback i.v.m. ondernemerschapleren delen	3.5. Leren door ervaring
Dialogen aangaan en geen monologen.	Hoe kan ik meer tijd maken om naar leerlingen en hun ideeën te luisteren in plaats van zelf het klasgesprek te domineren?	2.2 Verbanden leggen	1.4. Ideeën naar waarde schatten
Van de uitdaging genieten en nooit voldoening nemen met "je best doen."	Betrekken de taken die ik leerlingen geef hen in contexten uit de echte wereld en bieden ze mogelijkheden om creatief te zijn?	3.3 Lesgeven in contexten uit de echte wereld	1.2. Creativiteit

Geloven in het ontwikkelen van positieve relaties.	Hoe kan ik een klasklimaat scheppen waarin leerlingen zich goed voelen bij fouten en leven met onzekerheden?	2.3 Een krachtige omgeving voor ondernemerschapsleren creëren	3.3. Omgaan met onzekerheid
Iedereen informeren over lestaal.	Hoe kan ik de ouders en anderen betrekken zodat we dezelfde taal gebruiken over ondernemerschapsleren.	4.3 Vooruitgang en prestaties vieren	2.5. Anderen mobiliseren

Tabel 5.1 Hattie's ingesteldheden toegepast op ondernemerschapsleren.

Samengevat, maakt Hattie deel uit van de strekking die leerkrachten oproept om met een frisse blik naar hun lespraktijk te kijken door zich te concentreren op het verschil dat ze maken in het leerproces van de leerlingen en hoe ze dit weten.

Dit vraagt kennis over hoe je aan evaluatie doet. De Education Endowment Foundation in het Verenigd Koninkrijk, stelt een interactieve online Doe-het-zelf gids ter beschikking die je door elke stap van evalueren neemt.

Ingesteld zijn op het regelmatig evalueren van je eigen praktijk behelst ook een nieuwe manier van denken, zegt Hattie. Anders gezegd: het gaat over jezelf zien als een levenslange leerder en je eigen instellingen en vaardigheden modelleren naar wat je je leerlingen wil zien ontwikkelen bv. creatief zijn, risico's nemen, verbanden leggen, leren door ervaring. Jon Colin, bijvoorbeeld, praat over zijn eigen evolutie in het onderwijzen van ondernemerschap gedurende vele jaren die "het continue in vraag stellen van (zijn) ideeën en methodes" inhield.⁶ Dit heeft hem er toe geleid te concluderen dat zijn belangrijkste rol is om leerlingen te ontwikkelen als "redelijke avonturiers", die consequent hun overtuigingen in vraag stellen, het wereldbeeld van anderen begrijpen, omgaan met onzekerheid en op waarden-gesteunde opportuniteiten zoeken om te ontdekken. Jones, die continu zijn eigen praktijken geëvalueerd heeft en erover reflecteerde, benadrukt het belang van leerlingen te laten leren op gelijk welk moment en gelijk welk tempo. Natuurlijk zijn er beperkingen (bv. tijd) waar leerkrachten rekening mee moeten houden, maar de geest om evaluerend te zijn en continu manieren te zoeken om te leren uit ervaring staat centraal, niet alleen om succesvol te worden in ondernemerschapsonderwijs, maar als opleider in het algemeen.

Reflectieve praktijk

Evaluatie kan geïnformeerd worden door reflectie. Menselijke vooruitgang is gebaseerd op uitdagende veronderstellingen. Zo gingen, nog niet zo lang terug

---

⁶ Jones, C. (2019) How to Teach Entrepreneurship, Edward Elgar, p.40.

in de geschiedenis, de meeste mensen er bijvoorbeeld vanuit dat mensen nooit zouden kunnen vliegen. Wanneer we leerlingen aanmoedigen om bepaalde veronderstellingen uit te dagen, dan ontwikkelen we een “ontwrichtende” attitude wat in het geval van ondernemerschap erg positief gedrag is om de grenzen van innovatie te verleggen. Kritische reflectie is het proces van overtuigingen en veronderstellingen die men als vanzelfsprekend ervaart uit te dagen. Het is wat Brookfield (1997) “jagen op veronderstellingen” noemt of het in vraag stellen van wat we denken over lesgeven en leren. De waarde van kritisch reflectief te zijn is dat we beter beslissingen nemen omdat we beter geïnformeerd zijn.

Go Deeper 5.1:

Reflective practice and entrepreneurial education

Discover more about how to develop your own reflective practice

To access al Module 5 Go Deeper 5.1, click [here](#).

LoopMe Group Forum Task 5.1: Reflectieve praktijk

Lees het Ga Dieper document over reflectieve praktijk.

https://issuu.com/bantaniedu/docs/entrecompedu_cpd_module_5_-_go_deeper_5.1

Neem enkele minuten de tijd om een recente gebeurtenis in je lespraktijk te identificeren. Hoe kan dit anders bekeken worden door de vier lenzen van Brookfield?

Deel je bedenkingen met je trainer in ENTRECOMPEDU Module 5 Taak 5.1.1.

Optionele LoopMe Trainingstaak 5.1.2: houd je vooruitgang bij

Our entrepreneurial achievements...

Compared with the start of the term/year, I now know that...

Compared with the start of the term/year, I am now able to...

Compared with the start of the term/year, I can now teach a colleague to...

The most important thing I have learned about my teaching is...

The most important thing I have learned about my students is...

When I first heard the term 'entrepreneurial' I thought...
now I think...

The one achievement I am most proud of is...

I plan to share such practice by...

Hoe denk je dat zo een logboek het leerproces kan ondersteunen? Deel je bedenkingen over het resultaat met je trainer in ENTRECOMPEDU Module 5
Taak 5.1.2

Link: <https://s.surveyanplace.com/eedulog>

5.2 Door onderzoek geïnformeerde en op bewijs gebaseerde praktijk

Wanneer opleiders zich door onderzoek laten informeren en hun beslissingen vastberaden op bewijs baseren, zijn ze in een goede positie om wijze keuzes te maken en hun acties te verantwoorden. Op bewijs gebaseerd lesgeven betekent gegevens gebruiken om te bepalen waar leerlingen staan in hun leren, de nodige aanpassingen aan de pedagogische aanpak doen en dan de impact van zulke tussenkomsten opvolgen. Het bewijs zelf kan uit verschillende bronnen komen bv. het standpunt van leerlingen, collega's, ouders, testresultaten, nota's bij lesobservaties en je eigen reflecties. Zulke plaatselijk verzamelde informatie zou ook moeten geïnformeerd worden door bewijs uit extern onderzoek bv. wat we weten over efficiënte lesaanpak uit databases zoals Education Endowment Foundation en Visible Learning.

Je lesgeven zo aanpassen dat het gebaseerd wordt op bewijs vraagt een toenemend bewustzijn van waar je onderzoek naar ondernemerschapsonderwijs kan terugvinden, nadenken over de betrouwbaarheid ervan en over hoe je dit in jouw situatie kan toepassen. Wanneer je toegang hebt tot ResearchGate, een toonaangevend sociaal netwerk voor onderzoekers, is het mogelijk om een beroep te doen op een breed aanbod aan kennis. Zoektermen zoals "ondernemerschapsleren", "ondernemerschapsonderwijs" "ondernemerschap onderwijzen" gebruiken, zal resulteren in veel publicaties beschikbaar om gratis te downloaden of met de optie om toegang op aanvraag te krijgen bv.

- McCallum, Elin & Weicht, Rebecca & McMullan, Lisa & Price, Alison. (2018). *EntreComp into Action: get inspired, make it happen*
- Williams-Middleton, Karen & Donnellon, Anne. (2014). 'Personalizing Entrepreneurial Learning: A Pedagogy for Facilitating the Know Why'. *Entrepreneurship Research Journal*. 4. 167-204.

- Floris, Michela & Pillitu, Daniela. (2019). 'Improving entrepreneurship education in primary schools: a pioneer project'. *International Journal of Educational Management*. 33. 1148-1169.

Gelijkaardig biedt Google Scholar gebruikers de mogelijkheid om te zoeken naar zowel digitale als fysieke bronnen, inclusief artikels die door gelijken beoordeeld werden. Ze kunnen op datum gesorteerd worden om de meest recente publicaties eruit te filteren. Er bestaan ook gespecialiseerde tijdschriften zoals *Entrepreneurship Theory and Practice* (Sage, sinds 1976), terwijl er in magazines ook nuttig materiaal verschijnt, dat zich niet noodzakelijk beperkt tot onderwijs zoals bv. op het vlak van psychologie, creativiteit en zaken.

Voor leerkrachten die het druk hebben is het één ding om materiaal i.v.m. ondernemerschapsonderwijs te vinden, maar het is nog een ander paar mouwen om de kwaliteit er van te evalueren. Zeker omdat academici zelf vaak ruzie maken over de betrouwbaarheid of validiteit van specifieke onderzoeksresultaten.⁷ Dat neemt niet weg dat er enkele algemene tips in het achterhoofd te houden zijn:

- Hoe relevant is dit onderzoek voor mijn professionele interesse?
- Wanneer werd het onderzoek uitgevoerd? Als het langer dan vijf jaar geleden is, is het dan nog wel relevant?
- Wie is/zijn de auteur(s)? Wat weet ik over hun achtergrond?
- Krijg ik na het lezen van de samenvatting (bij een academische publicatie), een duidelijk idee waarover dit artikel gaat? Laat het onderzoek zich over het algemeen goed lezen?
- Hoe definitief zijn de conclusies?

Een handig startpunt is om te bekijken of er literatuurrecensies zijn gebeurd over ondernemerschapsonderwijs. Bij één voorbeeld, keken onderzoekers naar 129

---

⁷ Betrouwbaarheid verwijst naar het feit dat het onderzoek kan herhaald worden gebruik makend van dezelfde methodes en validiteit verwijst naar het feit dat het onderzoek meet wat het beoogt te meten. Voor een discussie over de kwaliteit van onderwijsonderzoek zie, Tooley, J. and Darby, D. (1998). *Educational research - a critique*. London, Office for Standards in Education.

artikels over ondernemerschapsonderwijs en vonden een brede waaier aan lesmethodes en leerplaninhouden, van case study, zakenplan, netwerken, rollenspel, ideeën genereren tot mentorschap en stages.⁸ Er lag sterk de nadruk op "leren door te doen" en experimentele lesmethodes. De onderzoekers rapporteerden echter ook een compleet gebrek aan overeenstemming wat betreft de betekenis van ondernemerschapslernen, waarbij veel aan de eigen interpretatie van de leerkrachten overgelaten werd. Deze recensies kunnen nuttig zijn om een breder beeld te vormen waarbinnen je je eigen praktijk kan onderzoeken.

Door onderzoek geïnformeerd worden vraagt ook de wil om met anderen conversaties aan te gaan over dit onderzoek, van persoon tot persoon in de leraarskamer of via technologie zoals sociale media en LoopMe. En tot slot vraagt het een engagement om het onderzoek in de klas toe te passen. Deze drie onderdelen van op onderzoek gebaseerd handelen (bewustzijn, engagement en gebruik) hebben tijd nodig om zich te tonen.⁹ Er zijn echter veel aanwijzingen voor het feit dat de meest efficiënte leerkrachten, in alle vakken en contexten, hun praktijk evalueren en daarbij gebruik maken van een waaier aan bewijsmateriaal incl. onderzoek. Ze doen dit met een kritische geest en passen niet zomaar praktijken toe waarvan gezegd wordt dat ze elders goed werken. Met een open geest, dagen ze bewijzen uit en denken na over wat dit betekent in hun eigen context.

Actieonderzoek

Er zijn veel benaderingen van onderwijsonderzoek die je kan inzetten om je professionele ontwikkeling op het vlak van ondernemen te ondersteunen. Hier

---

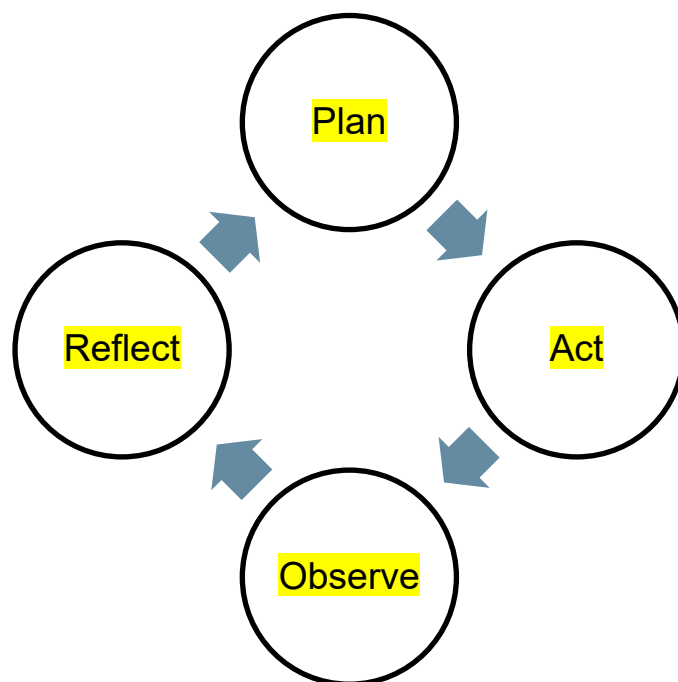
⁸ Sirelkhatim, F. & Gangi, Y. (2015) 'Entrepreneurship education: A systematic literature review of curricula contents and teaching methods', *Cogent Business & Management* (2015), 2:1-11.

⁹ Je kan evalueren waar je staat in je tocht om je door bewijs te laten informeren door zelfevaluatie rubrics te doen zoals <https://chartered.college/wp-content/uploads/2018/01/Evidence-informed-teaching-self-assessment-tool-for-teachers.pdf>

bespreken we actieonderzoek, dat al een lange geschiedenis heeft.¹⁰ Het stelt leerkrachten in staat om systematisch hun eigen praktijk te onderzoeken en hun vaardigheden aan te scherpen. Het proces begint met het plannen van wat je wil ontdekken. Dit kan ontstaan uit observatie van je leerlingen, hun commentaren, feedback van een collega of iets i.v.m. onderwijs dat je gelezen hebt. In de planningsfase moet je ook al nadenken over wie het onderzoek gaat uitvoeren en hoe je feiten te weten komt i.e. de methodes die je zal gebruiken om informatie te verzamelen (bv. door observatie, enquêtes, interviews). Als je het onderzoek zelf doet, dan is dit een vorm van beoefenaarsonderzoek. Of misschien beslis je wel om extern advies of ondersteuning te vragen. De actie wordt dan geïmplementeerd en je ziet wat er gebeurt. De derde fase is nadenken over bevindingen. En tot slot, pas je het originele plan aan en herhaal je de cyclus (Figuur 5.1).

---

¹⁰ Oorspronkelijk geïntroduceerd door Kurt Lewin in 1946; zie Clem Adelman (1993) 'Kurt Lewin and the Origins of Action Research', Educational Action Research, 1:1, 7-24.

Figuur 5.1 Simpele actieonderzoek cyclus

Actieonderzoek wordt soms bekritiseerd omdat het onvoldoende onpartijdig is (individuen hebben belang bij de resultaten) en het wordt als subjectief en onwetenschappelijk gezien. Dit kan echter ook bevrijdend zijn, kracht scheppend en transformerend, maar dan wel op kleine schaal. Een voorbeeld van hoe actieonderzoek werkt is een geval van leerkrachten in Zweden die naast universiteitslectoren werkten om uit te zoeken of ondernemerschapsleren probleemoplossing in lagere school wiskunde kon ondersteunen en vice versa. Eén van de opgelegde taken was voor leerlingen uit het 5de leerjaar om per twee samen te werken en opgaven te bedenken bij opgegeven antwoorden i.e. "45" of "96". Dit in tegenstelling tot de meer gangbare aanpak waarbij leerkrachten van leerlingen verwachten dat ze opgegeven vragen beantwoorden. Het was de eerste keer dat leerlingen op deze manier hun eigen opgaven moesten maken. Onderzoekers ontdekten dat door zulke taken leerlingen bepaalde ondernemerscompetenties moesten tonen, zoals moed en aanvaarden van onduidelijkheid. Ze toonden ook zin voor initiatief bv. door rekenmachines te gebruiken om de correctheid van hun taak te controleren vooraleer ze voor de ganse klas te presenteren. Onderzoekers gaven echter ook toe dat het onderzoek uitdagend was bv. voor academici om niet tussen te komen bij de implementatie van het project door de leerkrachten en voor de leerkrachten om een stapje terug te zetten en hun leerlingen de ruimte te geven om met iets te worstelen.

En toch staat de ervaring om het "plezier" van het mislukken te ondervinden centraal bij ondernemend zijn. Dit komt niet vanzelf, omdat we leven in een maatschappij die vooral bezig is met succes. De echte uitdaging voor opleiders bestaat er niet alleen in om leerlingen hun verlangen om te slagen te managen, maar ook hun verlangen om niet te mislukken. De vrees om te mislukken kan creativiteit verlammen. Ondernemingssucces brengt altijd een reeks terugvallen met zich mee. Henry Ford begreep dit maar al te goed: "Mislukking is gewoon de

kans om opnieuw te beginnen, deze keer intelligenter."¹¹ Daarom is het belangrijk voor leerlingen om te zien dat mislukking iets is om van te leren welk levenspad je ook bewandelt (bv. schrijvers, artiesten, ingenieurs, muzikanten, dansers).

Go Deeper 5.2:

Deliberate practice =

Discover more about how to develop through deliberate practice

To access al Module 5 Go Deeper 5.2, click [here](#).

---

¹¹ Geciteerd door Bayley, S. and Mavity, R. (2019) *How to Steal Fire*, Bantam Press, p.169.

Optionele LoopMe Trainingstaak 5.2.2: Austins Vlinder

Bekijk deze video met de titel Austins Vlinder. Wat vertelt dit je over doelbewust oefenen voor leerlingen in de praktijk?

Link: <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=hqh1MRWZjms>

Deel je bedenkingen over het resultaat met je trainer in ENTRECOMPEDU Module 5 Taak 5.2.2.

LoopMe Forum onderwerp 5.2: Briljante Mislukking

De notie "Briljante mislukking" wordt aangemoedigd in ondernemerschap door mensen zoals Paul Iske van het Instituut voor Briljante Mislukking. Als je aan je eigen lescontext denkt, hoe zou je kunnen onderzoeken of bewijsmateriaal verzamelen over, hoe je leerlingen fouten zien?

Waarom kan dit bewijs nuttig zijn in je rol als evaluator?

Deel je bedenkingen in ENTRECOMPEDU FORUM.

LoopMe Individual Task 5.2: Mindframes

REFLECT: Reflect on Hattie's Mindframes Table 5.1 of the module textbook, and how they have been applied to EntreCompEdu and EntreComp competences. How can these education research informed mindframes help you think about entrepreneurial education and training?

TRAINER REPORT - Share your reflections with your trainer in LoopMe

5.3 Ondernemende netwerken bouwen en onderhouden

Als opleider is de kans groot dat je lid bent van één of meer professionele instellingen die je advies geven ter ondersteuning van je werk. Dit kan een beroepsvereniging zijn, een vakbond of een overheidsorganisatie. Zij vormen een handig startpunt om te ontdekken of er contacten of bronnen bestaan om ondernemerschapsonderwijs te ondersteunen. Natuurlijk bestaat er een aantal specifieke organisaties, maar deze concentreren zich meestal op het ondersteunen van startende ondernemingen of studenten uit het hoger onderwijs.

De voorbeelden van ondernemerschapsevenementen, netwerken en organisaties uit Tabel 5.2 komen uit Europa en de rest van de wereld. Alhoewel sommige van deze netwerken niet operationeel zijn in jouw regio, kan het de moeite waard zijn om hun website te bezoeken omwille van de klasideeën en bronnen die ze ter beschikking stellen.

Organisatie	Beschrijving
EntreComp360 Network	<p>This network brings together practitioners and organisations interested in entrepreneurial learning across all sectors – this network is about to be transferred into a bespoke community hub (www.entrecomp.com) in March 2021. Join this to stay informed about what is happening and other project developments in schools, vocational education and beyond.</p> <p>Facebook: https://www.facebook.com/groups/entrecomp</p> <p>Website: www.entrecomp.com</p>

Organisatie	Beschrijving
EntreCompEdu Community	This is the facebook group for those interested in or already participating in the EntreCompEdu programme – join up now!
<u>EntreComp Europe</u>	These are national networks which are bringing together people interested in or involved in entrepreneurial learning as a national community – currently there are communities in Spain, Italy, Turkey, Belgium and Moldova.
<u>ETC Toolkit</u>	This is an online entrepreneurial education toolkit for universities and vocational education. It is organised by academic theme. Run by <u>Enterprise Educators UK</u> .
<u>UNEVOC</u>	UNEVOC do a lot of work on entrepreneurial education in technical and vocational education and training – including a recent practical guide.
<u>European SchoolNet Teacher Academy</u>	European Schoolnet is the network of 34 European Ministries of Education, and offers training through its Teacher Academy.
<u>E-twinning Community – entrepreneurship education</u>	This is a featured group in the E-Twinning network – including a online forum and many online webinars. Led by Kornelia Lohynova.
<u>PIETE</u>	Dit is een project gefinancierd door Erasmus+, bestaat uit verschillende universiteiten in Europa en heeft als doel om bewustzijn over het belang van ondernemerschapsonderwijs in de lerarenopleiding te vergroten.
<u>JA Europe</u>	Dit netwerk focust zich op het aanspreken van leerlingen van lagere school tot hoger onderwijs. JA's Education Pathway richt zich op ontwikkeling in ondernemerschap, klaar zijn voor de arbeidsmarkt en financiële geletterdheid.

Organisatie	Beschrijving
<u>Network for Teaching Entrepreneurship</u>	Een netwerk dat onderwijsopportunities in het zakenleven aanbiedt aan minderbedeelde middelbare school leerlingen in de Verenigde Staten.
<u>Global Entrepreneurship Week</u>	Aangekondigd als een "collectie van tienduizenden evenementen, activiteiten en wedstrijden die elk jaar in november miljoenen mensen inspireren om hun potentieel als ondernemer te ontdekken, relaties aan te gaan en samenwerking binnen hun ecosystemen aan te moedigen."
<u>International Women's Entrepreneurship Day</u>	Een organisatie die wereldwijd vrouwen in de zakenwereld ondersteunt. De officiële dag is 19 november.
<u>ERENET</u>	Deze organisatie publiceert onderzoek in ondernemerschapsonderwijs en organiseert conferenties en andere evenementen.
<u>Teaching entrepreneurship</u>	A blog with many teaching resources (main focus is vocational, university and start-up) – led by three educators/entrepreneurs, Doan Winkel, Justin Wilcox and Federico Mammano.
<u>The British Council</u>	Het Verenigd Koninkrijk haar internationale organisatie voor leeropportunities biedt kort advies over de waarde van ondernemen en ondernemerschapsonderwijs.
<u>USASBE -</u>	Dit is de grootste Amerikaanse organisatie gericht op het promoten van ondernemerschap. Haar website bevat een <u>onderwijssectie</u> met oefeningen voor leerlingen in de klas zoals hoe ze een markt kunnen creëren, "de jacht" naar klanten, en een nieuw bedrijf opzetten

Tabel 5.2. Voorbeelden van ondernemerschapsevenementen of -netwerken

Op plaatselijk niveau kan het de moeite waard zijn om contact te leggen met andere scholen die een bepaalde interesse hebben in het aanmoedigen van ondernemerschapsonderwijs. Je zou ook het departement onderwijs in plaatselijke universiteiten kunnen contacteren of deelnemen aan relevante gemeenschapsevenementen georganiseerd door serviceclubs, bibliotheken of ondernemingen, al zal niet iedereen waar je mee in contact komt een onmiddellijk connectie hebben met ondernemerschap of onderwijs.

Een belangrijke manier om netwerken te onderhouden is door sociale media. Dit is een autosnelweg aan het worden voor professionele leer- en ontwikkelingsmogelijkheden. Leden van media zoals Twitter en LinkedIn posten ideeën en verhalen die de deur openzetten naar mogelijkheden tot verdere professionalisering. Je zou collega's kunnen volgen of experts in ondernemerschapsonderwijs op sociale media.

Als je het, om welke reden dan ook, best wel een uitdaging vindt om een professioneel netwerk rond ondernemerschapsleren op te bouwen, dan is het de moeite waard om eens te gaan kijken in [Meetup groups](#), een bijdrage te leveren aan online discussies of je eigen blog te schrijven. Er zijn ook mogelijkheden in het gebruik van Google+ Hangout, SecondLife of Skype. Er bestaan online onderwijsgemeenschappen zoals [Classroom 2.0](#) en mogelijkheden om je eigen website of virtuele ruimte te scheppen met tools zoals [wix.com](#) en [Edmodo](#).

Een manier om netwerken op te bouwen is door op zoek te gaan naar partners (bv. via sociale media of de contacten in tabel 5.2) die bereid zijn om samen te werken aan professionele ontwikkeling. Zo kunnen opportuniteiten zich bijvoorbeeld vanzelf voordoen door Erasmus+ (2014-2020), gefinancierd door de Europese Unie en gelijkaardige programma's zoals het recente programma Erasmus Voor Jonge Ondernemers. Terwijl je nauw samenwerkt met andere scholen of hogescholen, beslis je misschien om middelen te ontwikkelen om ondernemerschapsonderwijs te ondersteunen, een tussenkomst die je interesse heeft opgewekt te implementeren of vergelijkend onderzoek te doen. Je zou een e-portfolio kunnen

opstellen van je professionele activiteiten, niet alleen als bewijs van het werk dat je uitvoert, maar ook als een bron voor latere reflectie.

Door actief deel te nemen aan professionele netwerken, is de kans groot dat zowel je professionele kennis en praktijk op het vlak van ondernemerschap als in de bredere zin zich zal ontwikkelen. Studies tonen aan dat wanneer netwerken goed geleid worden, ze een koesterend ethos hebben en zich duidelijk richten op het verbeteren van de praktijk, er aanzienlijke voordelen zijn.¹² Het LoopMe-platform biedt de middelen om je eigen praktijk te onderzoeken in het ondersteunend gezelschap van mede-opleiders. De notie van "praktijk gemeenschap" is hier belangrijk omdat zulke netwerken zowel in virtuele als in fysieke vorm kunnen bestaan.¹³ Ze hebben het potentieel om te genereren wat academici "sociaal kapitaal" noemen, dit betekent delen van expertise om nieuwe kennis te creëren. Dit vormt nu net de kern van wat het betekent om ondernemend te zijn.

---

¹² Hofman, R. and Dijkstra, B. (2010). 'Effective teacher professionalization in networks?' *Teaching and Teacher Education*. 26 (2010): 1031-1040.

¹³Lave, J. and Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge: Cambridge University Press

LoopMe Forum onderwerp 5.3: Ondernemende netwerken

Ben jij aangesloten bij één van de organisaties uit Tabel 5.2?

Ja? Denk na over de voordelen die je dit al gebracht heeft en hoe je deze zou kunnen delen binnen je context.

Nog niet? Neem het initiatief en sluit je aan bij één of meer van deze organisaties en begin je netwerk op te bouwen.

Deel je bedenkingen op ENTRECOMPEDU FORUM.

Volg EntreCompEdu op Twitter en neem deel aan de lopende discussies:
<https://twitter.com/EntrecompEd>

Greep één van de discussies je aandacht? Waarom (niet)?

Deel je bedenkingen over het resultaat met je trainer in ENTRECOMPEDU Module 5 Taak 5.3.

LoopMe Final Task 5.3:

The Final Task – reflecting on your EntreCompEdu learning

The last one... The big one

Using all your learning from this course, complete an EntreCompLab learning design canvas.

This is about creating a lesson plan which represents what you have learned from this course. It should reflect your teaching environment, and

how what you have learned can be applied to your teaching. There are no rules!

Link: EntreCompLab Learning Design Canvas -
<https://s.surveanyplace.com/canvas>

This will be shared with the EntreCompEdu network through our online database, as an EntreCompEdu practice by one of our EntreCompEdu Teacher Pioneers!

TRAINER REPORT - Share your lesson plan and reflections with your trainer in LoopMe.

GROUP FORUM REPORT - When you have finalised your canvas (and discussed with your trainer) , share it with colleagues in the LoopMe Group Forum.

CONGRATULATIONS!

You have now completed all the tasks within module 5.

Please return to LoopMe to complete the EntreCompEdu Course Finale section

